

Specializační studium Oceňování obchodních závodů (podniků) Analýza absolutních a rozdílových ukazatelů

PhDr. Ing. Helena Jáčová, Ph.D.
+420 485 352 380
helena.jacova@tul.cz
www.com.tul.cz

Obsah

- 1 Klasifikace metod finanční analýzy
- 2 Elementární metody finanční analýzy
  - 2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů
  - 2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

1 Klasifikace metod finanční analýzy

- Finanční ukazatele:
  - Jsou obvykle vymezeny jako formalizované zobrazení hospodářských procesů.
  - Vyjadřují číselnou charakteristiku ekonomické činnosti podniku.
  - Ukazatele přímo převzaté z finan. výkazů jsou vyjádřeny v peněž. jednotkách, ale matematickými operacemi můžeme získat výsledek i v jiných jednotkách, např. v jednotkách času, v procentech apod.

1 Klasifikace metod finanční analýzy

- Podle dosažených hodnot daných ukazatelů, popř. porovnání s doporučenými hodnotami, odvětvovými (oborovými) průměry, leaderem odvětví nebo konkurentem lze usuzovat na ekonomicko-finanční vlastnosti podniku, na jeho ekonomické zdraví.

1 Klasifikace metod finanční analýzy

- Volba metody FA musí být učiněna s ohledem na:
  - **Účelnost** – musí odpovídat předem zadanému cíli.
  - **Nákladnost** – měly by být přiměřené s ohledem na hloubku a rozsah analýzy.
  - **Spolehlivost** – je založena na kvalitním využití všech dostupných dat.

1 Klasifikace metod finanční analýzy

Rozdělení metod finanční analýzy:

I) Fundamentální analýza

- Využívá ekonomická, účetní a statistická data.
- Zohledňuje politické, historické a demografické faktory.
- Rozborem všech dostupných dat, které ovlivňují analyzovanou společnost, se snaží stanovit skutečnou (vnitřní) hodnotu její akcie.
- Rozlišují se 3 úrovně: Globální, Odvětvová, firemní

1 Klasifikace metod finanční analýzy

- a) Globální** - zabývá se vlivem vnějších faktorů celého trhu a ekonomiky na akciové kurzy (inflace, HDP, nezaměstnanost, politika ČNB, přírodní katastrofy, politické nebo hospodářské otřesy apod.)
- b) Odvětvová** – zkoumá specifika a vztahy v odvětví, ve kterém společnost působí (hospodářský cyklus v daném odvětví, struktura trhu, míra regulace apod.)
- c) Firemní** – zkoumá všechny dostupná data okolo sledované firmy, výroční zprávy, finanční výkazy. Součástí firemní analýzy je kvalitativní analýza, která hodnotí subjektivní, těžko měřitelné činitele, např. hodnotu značky apod.

1 Klasifikace metod finanční analýzy

Rozdělení metod finanční analýzy:

II) Technická finanční analýza

- Je založena na matematicko-statistickém zpracování vstupních dat čerpaných především z účetních výkazů.
- Rozeznávají se zpravidla dvě skupiny metod:

a) Elementární metody FA jsou tvořeny jednoduchými ukazateli zjištěnými z údajů účetních výkazů pomocí základních aritmetických operací, jako je poměr, rozdíl apod.

1 Klasifikace metod finanční analýzy

b) Matematicko-statistické a nestatistické metody

- vycházejí často z matematicko-statistických metod, např. korelační koeficienty, bodové odhady, faktorová analýza apod.
- Nestatistické metody např. neuronové sítě, metody založené na alternativní teorii množin apod.

2 Elementární metody finanční analýzy

- V praxi jsou nejčastěji používány elementární metody.
- Tyto metody mají své výhody i nevýhody.
- Nejdůležitějším hlediskem pro volbu vhodné metody finanční analýzy je cíl prováděné finanční analýzy.
- Žádná z metod sama o sobě nedává absolutně nejlepší nebo absolutně nejhorší výsledky, proto bývá mnohdy užitečné metody kombinovat.

2 Elementární metody finanční analýzy

Jako **výhody** těchto metod lze uvést:

- snadnost a časově nenáročná proveditelnost;
- možnost porovnání výsledných hodnot s odvětvovými průměry, s konkurencí apod.;
- možnost analýzy časového vývoje finanční situace firmy.

Jako **nevýhody (úskalí)** těchto metod lze uvést:

- omezení interpretace ukazatele na „dobrý“ či „špatný“;
- zkreslení výsledků analýzy vlivem sezónnosti;
- porovnání s tzv. doporučenými hodnotami, všeobecně uváděnými v literatuře, inflace ovlivňující odpisy, ceny zásob apod.

2 Elementární metody finanční analýzy

Rozdělení elementárních metod finanční analýzy:

- 1) Analýza absolutních (stavových) ukazatelů**
- 2) Analýza rozdílových ukazatelů**
- 3) Analýza poměrových ukazatelů**
- 4) Analýza soustav ukazatelů**
- 5) Modely pro určení finanční stability firmy**

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

- Jedná se o ukazatele přímo obsažené ve finančních výkazech podniku.
- Podniky v ČR ve svých výročních zprávách obvykle uvádějí finanční výkazy buď v úplné nebo agregované podobě, a to většinou pouze za daný rok nebo ve srovnání s rokem předchozím.
- V zahraničí se v řadě případů ve výročních zprávách zveřejňují data minimálně za pětileté a delší období.

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

- Analýza absolutních ukazatelů zahrnuje 3 typy analýz:
  - Analýza dat účetních výkazů.
  - Horizontální (trendová) analýza.
  - Vertikální (strukturální) analýza.

I) Analýza dat účetních výkazů

- Jedná se o posouzení dat obsažených přímo v účetních výkazech bez použití matematických postupů.
- Tento krok slouží k první orientaci v podmínkách analyzovaného podniku.

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

II) Horizontální analýza

- Zabývá se srovnáváním a hodnocením jednoho subjektu v jeho **vývoji** porovnáním změn položek jednotlivých výkazů v časové posloupnosti.
- Srovnatelnost je podmíněna především neměnností postupů účtování, způsobů oceňování a odpisování, ale i neměnností technologií, postupů řízení podniku apod.
- Srovnáváním údajů v čase vzniká tzv. analýza časových řad.

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

- Při této analýze je nutné postupovat velmi opatrně:
- ✓ je nutné zajistit srovnatelnost údajů v časové řadě (např. v r.1993 se změnila metodika finančního účetnictví a daňová soustava);
- ✓ vyloučit z údajů náhodné vlivy, které působily na vývoj určitého údaje (např. rozsáhlé opravy).
- Pomocí horizontální analýzy se vyjadřuje změna daného ukazatele ve finančním výkazu oproti předcházejícímu období.
- Údaje lze používat i pro určení pravděpodobného vývoje příslušného ukazatele v budoucnosti.

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

- Změnu lze vyjádřit pomocí:
  - absolutní změny,
  - nebo pomocí procentního vyjádření absolutní změny.

Absolutní změna:

- ✓ výsledná změna může mít kladnou i zápornou hodnotu,
- ✓ výpočet absolutní změny je následující

$$\text{Absolutní změna} = \text{Hodnota ukazatele}_t - \text{Hodnota ukazatele}_{t-1}$$

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

- **Relativní (procentní) změna:**
  - ✓ vyjadřuje o kolik procent se jednotlivé položky oproti minulému roku změnily,
  - ✓ Výpočet relativní změny je následující:

$$\text{Procentní změna} = \frac{\text{Hodnota ukazatele}_t - \text{Hodnota ukazatele}_{t-1}}{\text{Hodnota ukazatele}_{t-1}} \times 100$$

Hodnota ukazatele_t = hodnota ukazatele ve sledovém období

Hodnota ukazatele_{t-1} = hodnota ukazatele v předcházejícím období

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

✓ Procentní změnu lze vyjádřit pomocí:

- Řetězového indexu

Srovnávají se hodnoty určitého ukazatele v jednotlivých obdobích s hodnotou téhož ukazatele v předcházejícím období.

- Bazického indexu

Porovnávají se hodnoty určitého ukazatele v jednotlivých obdobích s hodnotou téhož ukazatele se zvoleným stále stejným obdobím.

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

III) Vertikální analýza (procentní rozbor –analýza struktury)

- Jednotlivé položky finančních výkazů se vyjádří jako procentní podíl ke zvolené základně, která je považována za 100 % .
- Analýzu rozvahy, kterou lze rozdělit na analýzu majetkové struktury a na analýzu finanční struktury.
- Analýza výkaz zisku a ztráty se provádí z důvodů získání přehledu o struktuře výnosů a nákladů podniku.
- Nevýhodou této analýzy je, že změny pouze konstatujeme, ale neobjasňujeme příčiny jejich vzniku.

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

Vztah pro výpočet struktury:

$$P_i = \frac{B_i}{\sum B_i} \times 100 \text{ [%]}$$

P_i procentní zastoupení vybrané položky na celku

B_i hodnota vybrané položky

$\sum B_i$ suma určitého celku

Výsledky strukturální analýzy se velmi často prezentují pomocí grafů.

2.1 Analýza absolutních (stavových) ukazatelů

- Výsledky analýzy usnadňují srovnatelnost účetních výkazů podniku s předchozím obdobím.
- Umožňuje porovnání s jinými podniky v rámci oboru nebo s oborovými průměry v delším časovém horizontu při dodržení srovnatelnosti údajů.
- Analýzu lze využít jako určité vodítko pro plánovací činnost (zejména pokud se zjistí určitá stabilita procentních podílů některých položek na celku).

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

- Rozdílové ukazatele slouží k analýze a řízení finanční situace podniku s orientací na jeho likviditu.
- Analýza rozdílových ukazatelů zahrnuje 3 typy analýz:
  - Ukazatele fondu finančních prostředků
  - Ukazatele objemových úrovní zisku
  - Ukazatele na bázi přidané hodnoty

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

I) Ukazatele fondu finančních prostředků

- Pojem fond zde není chápán jako účetní termín, ale jedná se o termín finančního řízení podniku.
- Ve finanční analýze je fond chápán jako:
  - a) shrnutí (agregace) určitých stavových ukazatelů vyjadřujících aktiva nebo pasiva;
  - b) rozdíl mezi souhrnem určitých tzn. všech nebo vybraných položek krátkodobých aktiv na jedné straně a krátkodobých pasiv na straně druhé.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Rozlišujeme celkem tři typy ukazatelů finančních fondů:

- a) čistý pracovní (provozní) kapitál;
- b) čisté pohotové peněžní prostředky;
- c) čistý peněžně-pohledávkový fond (čistý peněžní majetek).

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

a) Čistý pracovní kapitál (ČPK)

- ČPK je často označován jako ochranný polštář podniku, neboť se jedná o tu část oběžných aktiv, která jsou financována dlouhodobými zdroji, ať již vlastními nebo cizími.
- Z toho důvodu není tato část majetku zatížena nutností brzkého splácení.
- ČPK tvoří prostor pro efektivní činnost finančního manažera.
- Při hodnocení ukazatele ČPK je nutné brát v úvahu možnost zkreslení ukazatele vlivem neočištěných oběžných aktiv o méně likvidní nebo zcela nelikvidní položky (např. neprodejné zásoby).

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

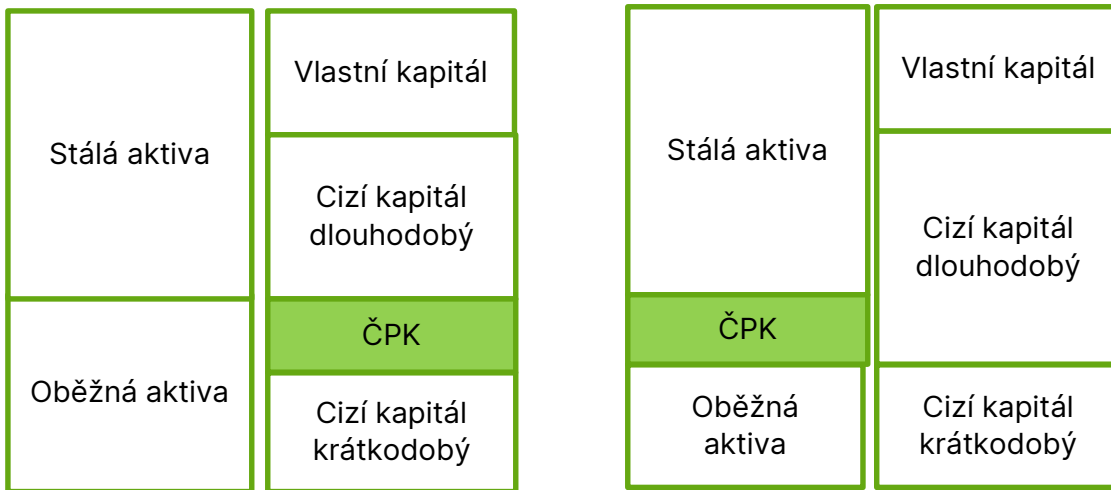
Vztah pro výpočet čistého pracovního kapitálu:

$$\check{C}PK = \Sigma \text{Oběžná aktiva} - \Sigma \text{Krátkodobé cizí zdroje (dluhy)}$$

$$\check{C}PK = (\Sigma \text{Vlastní kapitál} + \Sigma \text{Dlouhodobý cizí kapitál}) - (\Sigma \text{Stálá aktiva})$$

- Výsledné hodnoty ČPK mohou nabývat jak kladných, tak i záporných hodnot.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Obrázek: Čistý pracovní kapitál

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Nedostatky ČPK:

- ✓ Oběžná aktiva zahrnují i některé málo likvidní, nebo dokonce i nelikvidní položky (např. nedobytné pohledávky, neprodejné zásoby apod.).
- ✓ ČPK je ovlivněn použitými metodami oceňování zásob.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

b) Čisté pohotové peněžní prostředky (ČPP)

- ČPP určují okamžitou likviditu právě splatných krátkodobých závazků.
- Pokud zahrneme do položky pohotových peněžních prostředků pouze hotovost a peněžní prostředky na běžných účtech, jedná se o nejvyšší stupeň likvidity.
- Ukazatel ČPP je modifikací ČPK a odstraňuje některé jeho nedostatky.
- Výpočet ukazatele ČPP:
$$\text{ČPP} = \text{pohotové peněžní prostředky} - \text{okamžitě splatné závazky}$$

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

c) Čistý peněžně–pohledávkový finanční fond (čistý peněžní majetek, ČPM)

- Ukazatel vypovídá o tom, zda a do jaké míry je podnik schopen uhradit své právě splatné závazky nejen z pohotových peněžních prostředků, ale též ze svých pohledávek.
- Ukazatel představuje jakýsi kompromis mezi ukazateli ČPK a ČPP.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

c) Čistý peněžně–pohledávkový finanční fond (čistý peněžní majetek, ČPM)

- Výpočet ukazatele ČPM je následující:

$$\text{ČPM} = \text{čistý pracovní kapitál} - \text{nelikvidní položky}$$

Nebo:

$$\text{ČPM} = \Sigma \text{oběžná aktiva} - \text{neprodejně zásoby} \\ - \text{nedobytné pohledávky} - \text{krátkodobé cizí zdroje}$$

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

II) Ukazatele objemových úrovní zisku

- Mezi rozdílové ukazatele řadíme též různé modifikace (kategorie) zisku.
- Výsledek hospodaření je jedním z nejdůležitějších údajů, který sledují téměř všichni uživatelé.
- Výsledek hospodaření může být ovlivněn účetní, daňovou, investiční a jinou politikou podniku.
- Často je nahrazován i jinými ukazateli výkonu podniku, uchovává si své místo a je stále nejčastější charakteristikou úspěšnosti podniku v daném období.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Modifikace zisku (úrovně zisku)

- I. Výsledek hospodaření = zisk (VH) za účetní období po zdanění (čistý zisk, EAT, Earnings after Taxes)
+ daň z příjmů
- II. = VH (zisk) před zdaněním (EBT, Earnings before Taxes)
+ nákladové úroky
- III. = VH (zisk) před úroky a zdaněním (EBIT, Earnings before Interest and Taxes)
+ odpisy dlouhodobého majetku
- IV. = VH (zisk) před úroky, zdaněním a odpisy (EBITDA, Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Modifikace zisku (úrovně zisku)

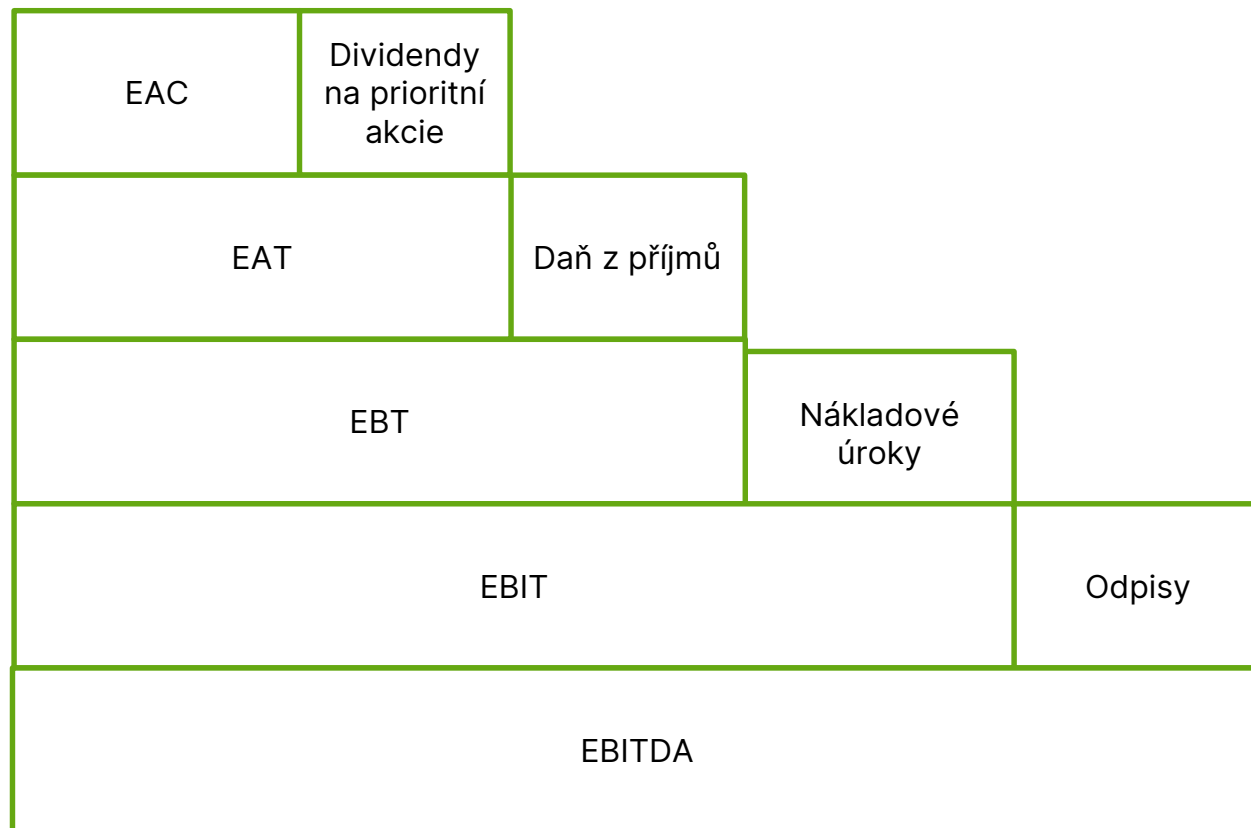
- Někdy se vypočítává i nižší úroveň zisku, tj. výsledek hospodaření čistý zisk (EAT) je snížen o vyplacené dividendy na prioritní akcie
- Tento výsledek hospodaření (zisk) je označován jako zisk pro akcionáře (Earnings Available for Common Stockholders – EAC)

$$\text{EAC} = \text{EAT} - \text{vyplacené dividendy na preferenční akcie}$$

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Obr. Vzájemné vazby mezi jednotlivými úrovněmi zisku

Zdroj: Vlastní zpracování dle Kubíčková, Jindřichovská, 2015

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Čistý zisk pro akcionáře (EAC)

- Zisk, který byl již zdaněn.
- Pokud společnost tvoří rezervní fond, byla splněna povinnost ho doplnit.
- Byly z něj vyplaceny dividendy z prioritních akcií.
- Dále může být požit na výplatu dividend kmenovým akcionářům nebo reinvestován do rozvoje podniku.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Výsledek hospodaření (zisk) za účetní období po zdanění (EAT)

- Jedná se o zisk po splnění daňové povinnosti, který má podnik k rozdělení mezi akcionáře a podnik.
- Je využíván i jako motivační prvek v manažerských smlouvách.

Výsledek hospodaření (zisk) před zdaněním (EBT)

- Je výsledkem veškeré činnosti firmy za účetní období před stanovením daňové povinnosti.
- Většinou se využívá pro mezipodnikové srovnávání i pro srovnávání výkonů společnosti v čase, jelikož daňové zatížení může být v jednotlivých společnostech nebo obdobích různé.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Výsledek hospodaření (zisk) před úroky a zdaněním (EBIT)

- Měří výsledek podnikatelské činnosti bez ohledu na strukturu financování a bez ohledu na míru zdanění.
- Jedná se o komplexní ukazatel výkonu a slouží k posouzení produkční síly aktiv.

Výsledek hospodaření (zisk) před úroky, zdaněním a odpisy (EBITDA)

- Používá se pro odhad objemu peněžních prostředků, tj. cash flow, které jsou výsledkem činnosti ve sledovaném období.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Čistý provozní zisk po zdanění (Net Operating Profit after Taxes – NOPAT)

- Jedná se o finanční ukazatel, který zobrazuje provozní zisk vytvořený hlavní činností podniku.
- Používá se při mezinárodním srovnání finanční výkonnosti podniku.
- Ze své podstaty je totiž porovnatelný, protože v některých zemích se daň z příjmů počítá pouze z provozního výsledku hospodaření.
- Výpočet:

$$\text{NOPAT} = \text{Provozní zisk} \times (1-t)$$

t = koeficient sazby daně z příjmů právnických osob

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

III) Ukazatele na bázi přidané hodnoty

- Přidanou hodnotou (Value Added – VA) se rozumí hodnota přidaná zpracováním v daném podniku.
- Zjistíme ji jako rozdíl mezi hodnotou vyrobených statků (tj. tržbami) a náklady, které byly vynaloženy na výrobu statků.
- V současnosti se používají další modifikace přidané hodnoty a to:
  - a) Tržní přidaná hodnota (MVA);
  - b) Ekonomická přidaná hodnota (EVA).

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

a) Tržní přidaná hodnota (MVA – Market Value Added)

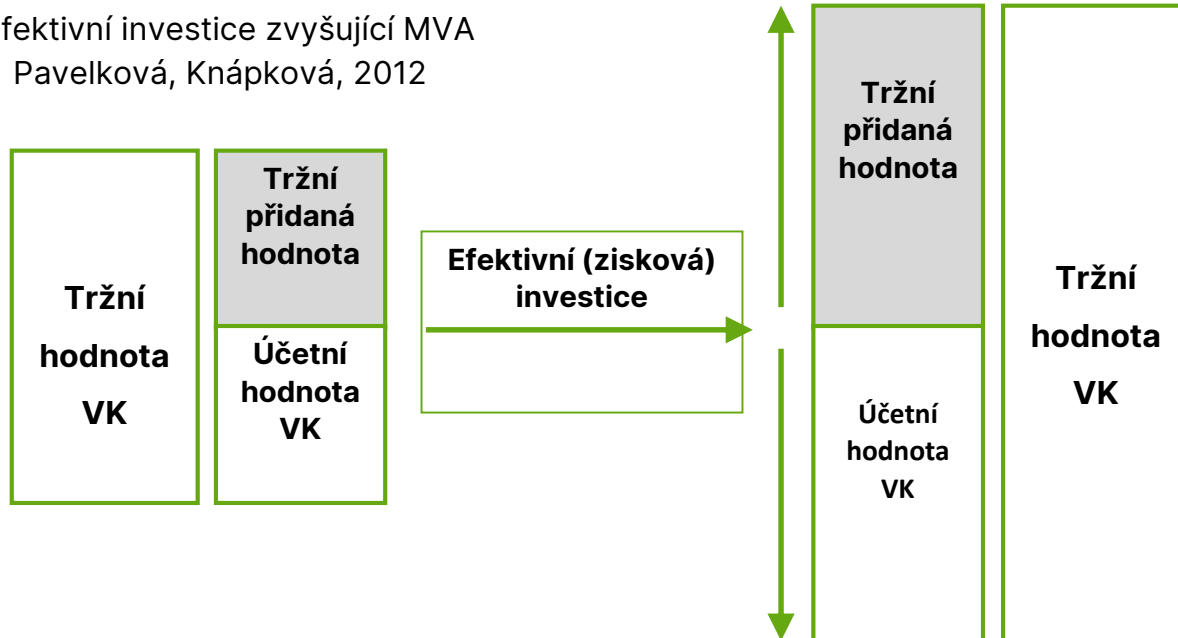
- Vyjadřuje rozdíl mezi částkou vloženou do podniku vlastníky (částkou při nákupu akcií) a částkou, kterou by akcionáři získali prodejem svých akcií.
- Vzhledem ke změnám kurzů akcií se hodnota tohoto ukazatele neustále mění jak kladným, tak i záporným směrem.
- Obecně tento vztah lze zapsat následovně:
$$\text{MVA} = \text{tržní hodnota} - \text{hodnota investovaného kapitálu}$$
- K navýšení hodnoty MVA dojde v následujících dvou případech:

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

1) Výnosnost investovaného kapitálu bude vyšší než vynaložené náklady na tento kapitál.

Obr. Efektivní investice zvyšující MVA

Zdroj: Pavelková, Knápková, 2012

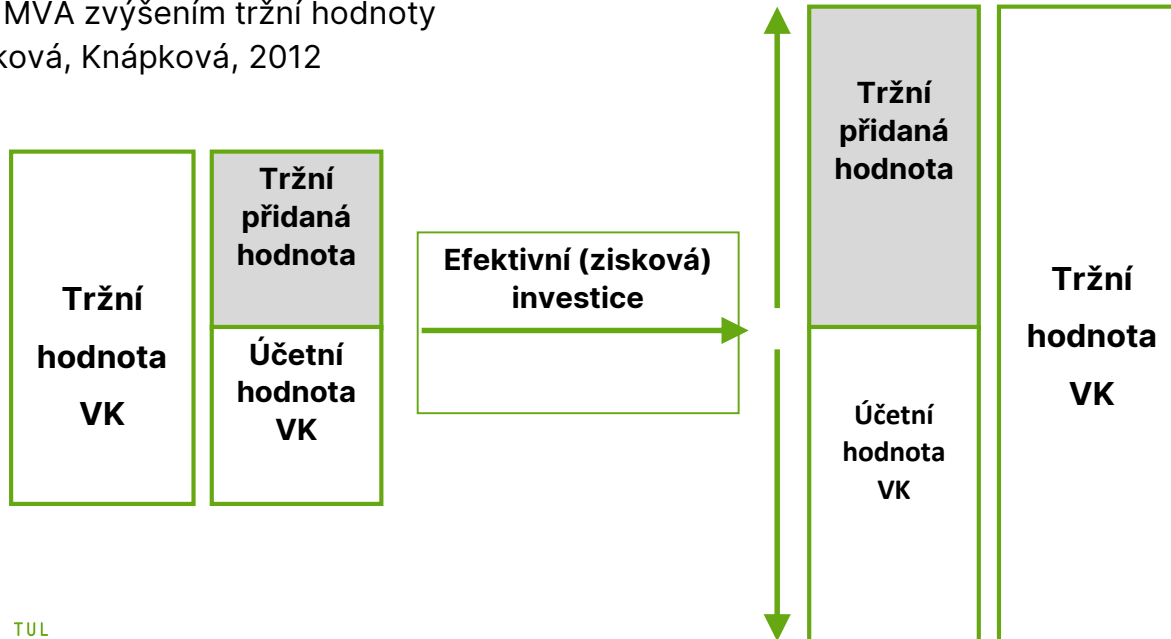

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

2) Zvýšení tržní hodnoty podniku při stálé výši investovaného kapitálu, tzn. zvýšení efektivity hospodaření.

Obr: Zvýšení MVA zvýšením tržní hodnoty

Zdroj: Pavelková, Knápková, 2012

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Výhoda ukazatele MVA:

- Hodnota je uznána trhem a jsou v ní zahrnuty odhady budoucího vývoje podniku.

Nevýhody ukazatele MVA:

- Nelze přesně určit co je výsledkem práce manažerů a co je výsledkem vnějšího okolí, které nemohou manažeři ovlivnit.
- Ukazatel měří pouze celopodnikovou výkonnost a nelze jej využívat pro vnitropodnikové řízení.
- Ukazatel je možné použít pouze u veřejně obchodovatelných podniků.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

b) Ekonomická přidaná hodnota (EVA - Economic Value Added)

- Vyjadřuje výpočet skutečného ekonomického zisku za rok, který se může podstatně lišit od účetního zisku.
- Ekonomický zisk zohledňuje jak náklady cizího kapitálu, tak i náklady vlastního kapitálu.
- Ukazatel EVA se stal novým moderním ukazatelem, jelikož přináší nový pohled na měření úspěšnosti podniku.
- Odráží v sobě důležité stránky fungování podniku, tj. velikost a strukturu kapitálu, náklady kapitálu a jeho využití.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

- Ukazatel EVA® je registrovanou známkou firmy Stern Stewart &Co.
- **Ukazatel EVA měří, jak společnost za dané období přispěla svými aktivitami ke zvýšení či snížení hodnoty pro své vlastníky.**
- Před výpočtem ukazatele EVA je nezbytné upravit vstupní data tak, aby co nejvíce odpovídala ekonomické realitě podniku.
- Je nutné vymezit kapitál, z něhož jsou financována aktiva, která vytvářejí (produkují) tzv. operativní zisk. Pro vyčíslení čistého operativního zisku uvádí Stern Stewart &Co. potřebu 164 úprav.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

- Ve většině podniků probíhá méně než 15 úprav, bývá doporučováno 5-6 úprav, aby účetní data byla ekonomicky smysluplná.
- U stanovení nákladů na kapitál nastává problém s vyčíslením zejména nákladů na vlastní kapitál, jelikož používané modely pro jejich vyčíslení nedávají jednoznačný výsledek.
- Cílem úprav není snaha co nejpřesněji vypočítat hodnotu ukazatele EVA, ale jde zejména o vytvoření ekonomického modelu pro řízení podniku s cílem vytvořit ekonomický zisk.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Tři oblasti nejčastěji realizovaných úprav:

- 1) Úprava rozvahy**
- 2) Úprava výkazu zisku a ztráty**
- 3) Výpočet nákladů na kapitál**

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

1) Úprava rozvahy

- Je nutné vymezit čistá provozní aktiva (NOA- Net Operating Assets), která produkují čistý provozní zisk a určit kapitál, který tato aktiva kryje.
- Zahrnuje 3 oblasti úprav:

a) Hodnotu aktiv v rozvaze upravit o položky, které v rozvaze chybí:

- ✓ Aktivovat náklady na reklamu, vzdělávání pracovníků, restrukturalizaci podniku, výzkum a vývoj, goodwill a další položky přinášející dlouhodobý užitek v budoucnu.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

- ✓ Tyto investice mohou v budoucnu vytvořit ekonomická aktiva podniku, ale dle tradičních postupů používaných v účetnictví jsou výdaje na tyto činnosti zahrnovány do nákladů a není s nimi počítáno jako s investicí.
- ✓ Započítat do čistých provozních aktiv (NOA) majetek, který má podnik pronajatý formou leasingu nebo ho má v nájmu.
- ✓ Dlouhodobý finanční majetek by měl být oceněn na základě tržní ceny.
- ✓ Zásoby by měly být oceněny na základě tržních cen.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

b) Určit aktiva, která nejsou podstatná (nutná, nezbytná) pro vykonávání hlavní činnosti a zabezpečení chodu podniku:

- ✓ Dlouhodobý finanční majetek – pokud se nejedná o podnik, jehož hlavní činností je finanční investování, doporučuje se tyto investice v aktivech pro výpočet čistých provozních aktiv (NOA) vyloučit.
- ✓ Z aktiv vyloučit nedokončené investice, které v současnosti nesloužily pro tvorbu výsledku hospodaření.
- ✓ Strategické investice, lze do aktiv zahrnout až v okamžiku, kdy je plánováno, že začnou produkovat zisk.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

- ✓ Vyloučit další položky, jako např. o nevyužité pozemky, budovy, pohledávky nesouvisející s hlavní činností podniku, nepotřebné zásoby, nedobytné pohledávky apod.

c) Upravit, tj. snížit pasiva o položky, které nenesou náklad:

- ✓ Jedná se především o následující položky: krátkodobé závazky; pasivní položky časového rozlišení; nezpлатněné dlouhodobé závazky; rezervy mající charakteru skutečných závazků.
- ✓ Při výpočtu ukazatele EVA jsou od operativního zisku odečítány náklady na kapitál. Tyto položky nenesou náklady na kapitál.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

2) Úprava výkazu zisku a ztráty

- ✓ Je nutné vycházet z aktiv, která zahrnují čistá provozní aktiva (NOA).
- ✓ Vyloučit mimořádné položky, které se nebudou opakovat např. odstupné pro větší počet zaměstnanců, prodej dlouhodobého majetku, mimořádné odpisy, apod.
- ✓ Vyloučit výnosy z prodeje nepotřebných aktiv.
- ✓ Finanční náklady a výnosy spojené s dlouhodobým finančním majetkem je nutné vyloučit, pokud majetek netvoří operativní aktivum.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

3) Výpočet nákladů na kapitál

- Při kalkulaci EVA se vychází z vážených průměrných nákladů na kapitál (WACC):

$$WACC = N_{CK} \times \frac{CK}{C} \times N_{VK} \times \frac{VK}{C}$$

WACC = vážené průměrné náklady na jednotku kapitál

CK = tržní hodnota úročeného cizího kapitálu

VK = tržní hodnota vlastního kapitálu

C = tržní hodnota celkového kapitálu (VK + úročené cizí zdroje)

N_{CK} = náklady na cizí kapitál $N_{CK} = i \times (1-t)$

N_{VK} = náklady na vlastní kapitál (také označováno jako r_e)

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Varianty výpočtu ukazatele EVA:

$$1) \text{ EVA} = \text{NOPAT} - \text{WACC} \times \text{C}$$

NOPAT = čistý zisk z provozní činnosti

- ✓ Výsledek je vyjádřený v absolutní hodnotě, což komplikuje možnost srovnávání.

$$2) \text{ EVA} = (\text{RONA} - \text{WACC}) \times \text{C}$$

RONA = rentabilita čistých operativních aktiv ($\text{RONA} = \text{NOPAT}/\text{C}$)

- ✓ Rozdíl mezi RONA a WACC vychází v procentech. Z tohoto důvodu je nutno tento rozdíl dělit stem.
- ✓ Výsledek je vyjádřený v absolutní hodnotě, což komplikuje možnost srovnávání.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR používá následující model:

$$3) \text{ EVA} = \check{C}Z - r_e \times \text{VK}$$

$\check{C}Z$ = čistý zisk

r_e = náklady na vlastní kapitál

VK = vlastní kapitál

- ✓ Toto vyjádření ukazatele EVA v podstatě odpovídá ukazateli tzv. reziduálního zisku.

$$4) \text{ EVA} = (\text{ROE} - r_e) \times \text{VK}$$

- ✓ ROE = rentabilita vlastního kapitálu (ROE = čistý zisk/vlastní kapitál)
- ✓ Rozdíl mezi ROE a r_e vychází v procentech. Z tohoto důvodu je nutno tento rozdíl dělit stem.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

- Pro srovnávání výkonnosti v jednotlivých obdobích nebo pro mezipodnikové srovnávání je možné použít spread (ROE - r_e).
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR rozděluje podniky podle EVA do následujících kategorií (www.mpo.cz):
  - ✓ Podnik tvoří EVA, tj. jeho ROE je větší než alternativní náklad na r_e .
  - ✓ Podnik netvoří EVA, ale jeho ROE je větší než bezriziková sazba.
  - ✓ Podnik má kladnou ROE, ale ta je menší než bezriziková sazba.
  - ✓ Podnik je ztrátový, jeho ROE je menší než nula.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Výhody konceptu EVA:

- ✓ Měří výkonnost podniku (jedná se o ekonomický zisk, jelikož do výpočtů zahrnuje i náklady na vlastní kapitál).
- ✓ Představuje koncept řízení, pomocí něhož dochází k propojení všech činností v podniku i lidí účastnících se těchto procesů a to za pomoci jednoho základního kritéria, kterým je zvýšit hodnotu vložených prostředků.
- ✓ Využití pro odměňování manažerů.
- ✓ Propojuje strategické a operativní rozhodování.
- ✓ Jednodušší koncept v porovnání s ostatními hodnotovými ukazateli.

2.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Nevýhody konceptu EVA:

- ✓ Vyčíslení NOPAT a C vyžaduje provedení úpravy účetních veličin.
- ✓ U nákladů na kapitál nastává problém s vyčíslením zejména nákladů na vlastní kapitál (použití jakéhokoliv z modelů pro jejich vyčíslení nedává jednoznačný výsledek).
- ✓ Není upraven o inflaci.
- ✓ Aplikace může vést k preferenci rozhodnutí vedoucích např. k omezení investičních aktivit a tím krátkodobého zvýšení hodnoty EVA.

Děkuji za pozornost

PhDr. Ing. Helena Jáčová, Ph.D.

+420 485 352 380

helena.jacova@tul.cz

www.com.tul.cz